

מסורת הש"ס

(א) [מסופר פ"ב ע"ש],
(ב) [רש"ס מח"ל], (ג) ליקול
כלל (רש"ל), (ד) [נ"ל]
ישמעאל,

תורה אור השלם
1. וְחַג שְׁבִיעַת תְּשׁוּעָה לָךְ
בְּבוֹרֵי קְצִיר חֲטִי' וְחַג
הָאֲסִיף תִּקְוַת הַשָּׁנָה:
שמות לד כב

גליון הש"ס
גמ' פר סבר ב"ר חג בע"ר
ע"י טורי א"ר חגיגה דף י"ו
ע"ב ד"ה אר"י:

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ששה עשר
לפני וכו' ששה עשר מימי
ניסן ומקופה:

מוסף רש"י
יום תקופה גומר כו'.
ראה רש"י בענין ד ושי"ן
לכאן.

דיני ממונות בשלשה

רבי יוסי אומר אחד ועשרים יום. אם כריך להשלים כ"א יום מחודש
תשרי על תקופת תמוז שתקופת תשרי נופלת כ"ב מעברין ומוסיפין
חודש אחד ודומין את המועדות כדי שתקדים תקופת תשרי לחג אבל
אם היתה תקופת תשרי נופלת כ"א דהיינו יום אחד בתוך חולו של

מועד אין מעברין: חג האסיף. וזמן
האסיף שבתא דהיינו חולו של חג שיכול
לאסוף בו דבר האצד השמר שיהא
בתקופת שנה הנכנסת ולא בתוך
תקופת תמוז שהיא משנה שעברה. ר'
יהודה סבר כולו חג בעינין כלומר כל
חולו של מועד בעינין בתקופה חדשה
הלכן כשתקופת תמוז חסרה ששה
עשר הרי יום אחד מחולו של מועד
נמשך לתוכה דחמשה עשר יום טוב
ויום ששה עשר חולו של מועד אבל אם
היתה תקופת תמוז נופלת ביום ט"ו
הרי כל חולו של מועד בתקופה חדשה
ואין מעברין. ר' יוסי אומר מקצת חולו
של מועד בעינין בתקופה חדשה הלכן
כשתקופת תשרי נופלת ביום כ"ב
שהוא יום טוב האחרון מעברין את
השנה ודומין לחג המועדות כדי
להקדים תקופה לחג אבל אם חסר רואין
בית דין בארץ שתפול תקופת תשרי
ביום כ"א שהוא שביעי של ערבה
דאיכא מקצת חולו של מועד בתקופה
חדשה אין מעברין. ולמעבריה לאלול
ולדחייה למועד חד יומא ואיכא לר'
יהודה כוליה חג ולרבי יוסי מקצת
חג דכפרנין לקמן [ע"פ] ג' תקופת ניסן
ולעבריה לארץ לא אפשר משום דלא
מיקלע לן תשרי בזימא דחזיא אי
מיעברין לאלול דהא מעיקרא
מסדרין לירחי דסיפוא כי היכי דלא
ליקלע תשרי בצד"ו משום דלתא תרי
שבי דהדי ומוסד שביעי של ערבה
דלא ליקלע בשבת וכדאמרין התם
(ר"ה דף יט:). מימות עזרא ואילך לא
מלינו אלול מעובר דלא אינטריך
דמעיקרא סדרין לירחי דלא ליקלע
בצד"ו ואי ניטריך לעבורי מיקלקלא

רש"י השנה כדאמרין בראש השנה (ס) ובמסכת סוכה (דף מג:) גמי
גבי שביעי של ערבה אמרין לא מיקלע אלול בשבת אלמא אגן הוא
דמעניין במילתא מעיקרא ומסדרין לירחי כי היכי דלא מיקלע
בצד"ו הלכן כיון דיום שלשים של אלול מיקלע בשלשה או בזה' או
בז' ר' דחית ליה חד יומא בין על ידי עיבור אלול בין על ידי עיבור
חדש אחר מיקלע ראש השנה בצד"ו ואי מיקלע בשני בשבת דאפשר
למדיחיה למחר הואיל וצורו השנים לא שכיח לא פרכין ליה ולעבורי תרי ירחי ולדחיה תרי יומי לא אפשר דקיימא לן במס' ערכין
(דף ס:) דלא נראה לתכמים לעבר שנה חדשים בשנה אלף אס כן היתה שנה שלפניה מעוברת וכיון דבסדר החדשים אחד מלא ואחד
חסר מיקלע לן תקופה ביום י"ו לרבי יהודה או כ"ב לרבי יוסי אי מעברין עוד תרי ירחי הו' להו שנה מעברין הלכן מעברין את
השנה: אי קסברי יום תקופה גומר. יום שהתקופה נופלת בו הוא גמר תקופה שעברה ואינה מתקופה חדשה למה לי לרבי יהודה
ששה עשר חסירה ולרבי יוסי כ"א בלאו הכי אפילו לא חסרה אלף חמשה עשר לר' יהודה ותפול חדשה בששה עשר או עשרים לרבי
יוסי ותפול באחד ועשרים לר' יהודה איכא כוליה חג ולא לר' יוסי איכא מקצת חג דהא יום שביעי של ערבה שנופלת בו תקופה מאוחרת
שעברה הוא ולר' יהודה גמי יום ט"ו מתקופה שעברה וליכא כוליה חג: מחזיל. הוא ראשון לימי תקופה הבאה. הלכן לר' יהודה אס תפול
בששה עשר שהוא ראשון לחולו של מועד איכא כוליה חג ולר' יוסי אס תפול בשביעי של ערבה איכא מקצת: מסיבני יום תקופה גומר דברי
רבי יהודה. וכיון דיום תקופה גומר למה לי חסירה ששה עשר: ועוד פניא. לר' יהודה עשרים דשמעין מינה דר' יהודה מקצת חג הוא
דבעי וקשיא לשמואל בתרמי: ששה עשר. ונופלת בשבעה עשר: עשרים. ונופלת בצ"א ורע"ג דהוא יום אחרון לחולו של מועד ליכא
מקצת חג דלר' יהודה יום תקופה גומר ואינו מן החדשה: ששה עשר לפני הפסח מעברין. אס תקופה שלפני הפסח דהיינו תקופת טבת
חסרה ששה עשר (ב) בניסן ותקופה נופלת בשבעה עשר מעברין את השנה כשכאחא מונה משבעה עשר בניסן צ"א יום לתקופת ניסן וצ"א יום
לשל תמוז הרי הם כלים בצ"א בתשרי ותקופה נופלת בצ"ב ורע"ג דלרבי יוסי מיום תקופה מתחיל ליכא מקצת חג בתקופה חדשה כיצד
טול י"ד בניסן שהוא מלא ואייר וסיון ג"ט ותמוז וז' ג"ט הרי קל"ב ואלול כ"ט שהוא חסר הרי קס"א ויכ"א דתשרי הרי קפ"ב ימי
שמי תקופות ושל תשרי נופלת בצ"ב משום הכי מעברין אבל נפלה תקופת תשרי ביום כ"א אין מעברין דיום תקופה מתחיל ואיכא יום אחד
מחולו של מועד בתקופה חדשה: ששה עשר לפני החג. אס חסרה תקופת תמוז שהוא לפני החג ששה עשר מימי תשרי ונפלה של תשרי צ"ו
אין מעברין דאיכא מחולו של מועד בתקופה חדשה טובא. ולקמן פריך אמאי אר שיתסר אפילו חסרה שיצטר ותמניסר וי"ע ועשרים קאמר
גמי ר' יוסי דאין מעברין דהא ששה עשר לפני הפסח הוא דמעברין דהיינו משום דמטיה תקופת תשרי בצ"ב: אף ששה עשר לפני החג
מעברין. דקסבר כוליה חג בעינין. ולקמן פריך היינו תנא קמא: אחרים. מפרש טעמיהו לקמן [ע"פ]: היינו ר' יהודה. דמרייהו מקצת חג בעי':

פרק ראשון סנהדרין יג.

ורבי יוסי סבר מקצת חג בעינין. פי' בקונטרס דליכא למיפרק
וליעבריה לאלול דל"כ מיקלע תשרי בצד"ו ודוקא לאחרים
דקיימי בתקופת ניסן הוא דפריך לקמן וליעבריה לארץ משום דמלין
בקיטא לחסר חד ירחא טפי מכסדרן ויחזור תשרי לדוכמיה ביום

הגון ור"מ מפרש דלקמן פריך לכולהו
תנאי דאשכחנא כמה תנאי דלא חיישי
לאר"ו כי הו"ה דס"פ אלו קשרים
(שבת דף קיג.) דחלצי שבת קריצים
ביום הכפורים דפליגי בה רבי
(ז' שמעון) ור"ע וכו' משני מלמעלה
למטה קא חשיב ה"ה נמי לכולהו
תנאי ת"ק ורבי יהודה ור' יוסי ור"ש
וקשה דלא יתכן לפרש כן מילתא דר'
יוסי דקתי ט"ו לפני הפסח מעברין
ט"ו לפני החג אין מעברין ועוד
דבס"פ החליל (סוכה דף נד:) לא אשכח
תנא דאמאי כוונתיה מנתינן דחלצי
שבת קריצים ביום הכפורים אלא
אחרים ועוד דרבינא דמשי לעולם
אחרים בתשרי קיימי משמע דלתא
לשנוי דלא תיקשי וליעברו לארץ ולא
כריכתו למימר מלמעלה למטה
קחשיב ומיהו גס לפירוש הקונטרס
צ"ל ע"כ דרבינא לא מירך כלום
מקושא דליעבריה לארץ דהא אליבא
דאחרים קיימא דלא חיישי לאר"ו
וצריך נמי לומר לדחיה דלמעלה
למטה קחשיב ומהאי טעמא גמי בחס
דחק בקונטרס לפרש דמעברין לארץ
ספיר משום דאפשר לתקוי תשרי
בחד מירחי קייטא דלא כריך לנטע
זה כיון דאליבא דאחרים קיימי ואין
להקשות דהשתא גמי כי נעצר חדש
שלם מיקלע תשרי בצד"ו למאן דאמר
דחודש העיבור כ"ט יום דהא אפשר
לתקוי מחד ירחי קייטא למלאות חד
טפי מכסדרן וכן למאן דאמר ל' יום
לחסר חד מירחי קייטא:

ב"א לפני הפסח מעברין. פירוש
ט"ו ונופלת צ"ו משום תשרי
תקופה נופלת בצ"ב וליכא אפילו
מקצת חג ואפילו נופלת תקופת ניסן צ"ו בניסן או בתחילת היום
או בשש שעות ביום מיקלע גמי תקופת תשרי בצ"ב שהרי יש בין
תקופה לתקופה צ"א יום ו' שעות ומחצה אלא דכי נפלה תקופת
ניסן צ"ו פסיקא ליה דלעולם מעברין אבל צ"ו אס בתחילת
הלילה נופלת או בחצי הלילה אין מעברין ומשם ואילך מעברין:
איכא

מקצת חג ואפילו נופלת תקופת ניסן צ"ו בניסן או בתחילת היום
או בשש שעות ביום מיקלע גמי תקופת תשרי בצ"ב שהרי יש בין
תקופה לתקופה צ"א יום ו' שעות ומחצה אלא דכי נפלה תקופת
ניסן צ"ו פסיקא ליה דלעולם מעברין אבל צ"ו אס בתחילת
הלילה נופלת או בחצי הלילה אין מעברין ומשם ואילך מעברין:
איכא
מקצת חג ואפילו נופלת תקופת ניסן צ"ו בניסן או בתחילת היום
או בשש שעות ביום מיקלע גמי תקופת תשרי בצ"ב שהרי יש בין
תקופה לתקופה צ"א יום ו' שעות ומחצה אלא דכי נפלה תקופת
ניסן צ"ו פסיקא ליה דלעולם מעברין אבל צ"ו אס בתחילת
הלילה נופלת או בחצי הלילה אין מעברין ומשם ואילך מעברין:
איכא
מקצת חג ואפילו נופלת תקופת ניסן צ"ו בניסן או בתחילת היום
או בשש שעות ביום מיקלע גמי תקופת תשרי בצ"ב שהרי יש בין
תקופה לתקופה צ"א יום ו' שעות ומחצה אלא דכי נפלה תקופת
ניסן צ"ו פסיקא ליה דלעולם מעברין אבל צ"ו אס בתחילת
הלילה נופלת או בחצי הלילה אין מעברין ומשם ואילך מעברין:
איכא

בתקופה ישנה לפיכך צריך להיות התקופה חסרה י"ט יום וביום כ' חלה התקופה. נשאר יום א' מן החג בתקופה חדשה והוא יום ערבה. שהוא אחרית חולו של מועד. ור' יוסי סבר יום
התקופה מן החדשה הוא ור' אפי' ביום כ"א לחודש אס חלה התקופה דיו והאי דקתי ר' יוסי אומר י"ו לפני החג אין מעברין לאו דדוקא הוא דהא אפי' י"ז או י"ח או י"ט אס כי אין

רבינו חננאל

ר' יוסי אומר כ"א יום אבל
אם היתה חסרה ל' יהודה
ט"ו יום ולר' יוסי כ' אין
מעברין. ושניהם מקרא
אחד דרשו וזמ האסיף
תקופת השנה. ר' יהודה
סבר בעיני התקופה חדשה
כוליה חג האסיף והוא
חולו של מועד שנקרא
חג ויתכן לך לאסוף בו
זולתי יום ראשון בלבד
שהוא אסור ור' יוסי סבר
אפי' יום שביעי של חג
אם יהיה בו תקופה חדשה
די ואמרין ר' יהודה ור'
יוסי מאי קסברי אי קסברי
יום תקופה גומר אפילו
אינה חסרה י"ו יום אלא
ט"ו יום בלבד והתקופה
חלה ביום י"ו של תשרי
כיון דאמרת יום תקופה
גומר הנה יום י"ו של
תשרי כן התקופה הישנה
חשוב ואינו מוצא כל ימות
חג האסיף בתקופה חדשה
דהא יום י"ו של תשרי
מחולו של מועד הוא. וכן
לר' יוסי יום כ"א של
תשרי הוא אחרית חולו
של מועד והוא גומר נמצא
כל החג בתקופה ישנה.
ופריך ר' יהודה ורבי יוסי
סברי יום תקופה מתחיל.
מיתוכי יום תקופה גומר
דברי רבי יהודה ר' יוסי
אומר יום תקופה מתחיל
ועוד תניא אין מעברין
את השנה אלא אם כן
היתה תקופה חסרה רובו
של חודש וכמה רובו
של חודש י"ו יום. ר'
יהודה אומר שתי ידות
בחדש עשרים יום כו'
קשיא לרב כי רב אמר
דסביבא ליה לר' יהודה
רובו של חודש י"ו יום
והתניא ר' יהודה אומר
עשרים יום ועלתה קשיא
לרב קשיא ונדרחו דברי
רב וחזרו לפרש הברייתא
הזו. אמר רב ר' יהודה
אומר שתי ידות בחודש
כי יום. ר' יוסי אומר
מחשפין י"ו לפני הפסח
מעברין י"ו לפני החג
אין מעברין ואקשינן מכדי
בין ר' יהודה דקתי אס
היתה התקופה חסרה כ'
יום מחשפין מעברין מכלל
שאם היתה חסרה י"ט
אין מעברין ובין ר' יוסי
דקתי אס היתה תקופת
טבת חסרה י"ו יום מניסן
מעברין דשלח רב הונא
בר אבא לרבא כי חזית
דמשכה תקופת טבת עד
י"ו בניסן עברה להדיא
שחא ולא תחוש לה חזא
דבעינן איכב בחדשה של
תקופה. ועוד בעינן חג
הבא בזמן אסיפה וליכא.
דהא כי חשבתי דאשתתרו
מניסן משכה תקופת ניסן
עד י"ח בתמוז ומשכה
תקופת תמוז עד כ"א
יום של תשרי. השתא
בין לר' יהודה דסבר אס
היתה תקופת תשרי חסרה
י"ט יום אין מעברין ובין
לר' יוסי דסבר אס היתה
תקופת תשרי חסרה כ'
יום אין מעברין תרוייהו
מקצת חג בעי מאי בין
יום י"ט ליום כ' ופרקי'
יום תקופה גומר איכא
ביניהו. ר' יהודה סבר
יום תקופה גומר ואם
היתה התקופה חסרה כ'
יום וחלה תקופת תשרי
ביום כ"א לחודש. כיון
שהוא גומר נמצא כל החג
מועד. ור' יוסי סבר יום